

הלבות טוען ונטען פרק ב

א. כל חשוד על השבועה אין משביעין אותו לא שבועת התורה, ולא שבועה מדבריהם, ולא שבועת הסת. ואפלו רצה התובע, אין שומעין לו.

ב. אחד הנשבע לשקר שבועת בטוי, או שבועת העדות, או שבועת הפקדון, או שבועת שוא הרי הוא חשוד על השבועה. וכן כל הפסול לעדות משום עברה בין פסלנות שלתורה, כגון בעלי רבית ואוכלי נבלות וגזלנין, בין פסלנות שלדבריהם, כגון משחק בקביה ומפריחי יונים הרי הוא חשוד על השבועה, ואין משביעין אותו.

ג. אין אדם נעשה חשוד, עד שיבואו עליו עדים שהוא עבר עברה שנפסל בה. אבל המודה מפי עצמו שהוא חשוד, ושעבר עברה שנפסל בה אף על פי שחוששין לו, ואין ראוי לעשותו עד לכתחלה אם נתחייב שבועה, משביעין אותו: שהרי אנו אומרים לו אם אמת אתה אומר השבע, ולא מפני שעברת עברה אסור לך להשבע באמת, ואם שקר אתה אומר, הודה לבעל דינך. אבל הנחשד בעדים אין אנו מאמינים אותו, שישבע.

ד. תקנת חכמים היא, שכל המחייב שבועה מן התורה על טענת ודאי אם היה חשוד, הרי התובע נשבע מדבריהם ונוטל מה שטען. היו שניהם חשודין חזרה שבועה למחייב לה, שהוא הנתבע; ומתוך שאינו יכול לשבע, משלים.

ה. היה החשוד שומר, וטען שאבד הפקדון או נגנב אין שפנגדו יכול להשבע ולטל, שהרי אינו טוענו ודאי שאכלו. לפיכך אם טען בעל הפקדון ואמר, בפני שלח יד בפקדוני, או פשע בו הרי התובע נשבע בתקנת חכמים, ונוטל.

ו. נתחייב החשוד שבועה מדבריהם אם היה מן הנשבעין ונוטלין, אינו יכול להשבע ולטל; אלא הנתבע שפנגדו ישבע הסת, ויפטר. וכן פוגם שטרו וכל פיוצא בו שהיה חשוד, או שטען הלווה שפרעו, ואמר ישבע לי הרי הנתבע נשבע הסת, ויפטר אף מן השטר.

ז. היה החשוד מן הנשבעין בטענת ספק אינו נשבע, לפי שהוא חשוד; ואין שפנגדו נשבע, לפי שלא נתחייב זה שבועה מן התורה, ולפי שאין התובע טוענו טענת ודאי, כדי שישבע על טענתו.

ח. נתחייב החשוד שבועת הסת, אין שפנגדו נשבע ונוטל: ששבועת הסת עצמה, תקנה היא; ולא עשו לה תקנה אחרת שישבע התובע, אלא הרי הנתבע נפטר בלא שבועה.

ט. מי שנתחייב שבועת הסת, והיה התובע חשוד אין הנתבע יכול להפך עליו השבועה, שהרי אין זה יכול להשבע, אלא ישלם, או ישבע הסת. אין שומעין לזה לתלות בדבר שאי אפשר; והרי זה כמי שהפך שבועתו על הקטן, שאין שומעין לו, אלא או ישבע הסת, או ישלם.

י. מי שנתחייב שבועה, בין מן התורה בין מדבריהם, ונשבע ונטל או נשבע ונפטר, ואחר כך באו עליו עדים שהוא חשוד אין שבועתו שנשבע כלום; ויש לבעל דינו להוציא מידו מה שנטל, או ישבע זה שפנגדו ויטל ממנו.

יא. לעולם כִּזָּה דָּנִין לְחֹשׁוֹד, עַד שְׁלִקָּה בְּבֵית דִּין אִם הָיוּ
עָלְיוּ עֵדִים, שְׁלִקָּה עַל יָדָם וַיַּעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה, וַיַּחְזֹר לְכַשְׁרוֹתָיו בֵּין
לַעֲדוֹת בֵּין לְשִׁבוּעָה.

יב. מִי שֶׁשָּׁעַן עַל חֲבֵרוֹ וְכָפַר בּוֹ וְנִשְׁבַּע, בֵּין שְׁבוּעַת הַתּוֹרָה
בֵּין שְׁבוּעַת הַסֵּת, וְאַחֵר כֶּךָּ בָּאוּ עֵדִים, וַהֲעִידוּ עָלָיו שֶׁעַל שְׁקָר
נִשְׁבַּע הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם, וַהֲחִזֹּק חֹשׁוֹד עַל הַשְּׁבוּעָה. וְכָבֵר בְּאַרְנוֹ
בְּשִׁבוּעוֹת, שֶׁכָּל הַנִּשְׁבַּע עַל מְמוֹן חֲבֵרוֹ וַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה חַיֵּב
לְהוֹסִיף חֲמֵשׁ.

יג. טָעְנוּ שֵׁישׁ לוֹ אֶצְלוֹ חוֹב בְּעֵדִים וְקִנְיָן, וְאָמַר כֵּן הָיָה
וּפְרַעְתִּיהָ, אוֹ שֶׁאָמַר אֵינִי חַיֵּב לָךְ כְּלוּם, וְנִשְׁבַּע הַסֵּת, וְאַחֵר כֶּךָּ
בָּאוּ עֵדֵי הַקִּנְיָן, אוֹ הוֹצִיא שֹׁטֵר וְנִתְקַיֵּם הָרִי זֶה מְשַׁלֵּם, וְאֵינּוּ
חֹשׁוֹד: שֶׁהָרִי לֹא הִעִידוּ שְׁלֹא פָּרְעוּ, וְלֹא אָמַר הַנִּתְבָּע לֹא הָיוּ
דְּבָרִים מֵעוֹלָם. וְכֵן כָּל כִּיּוּצָא בְּזֶה.